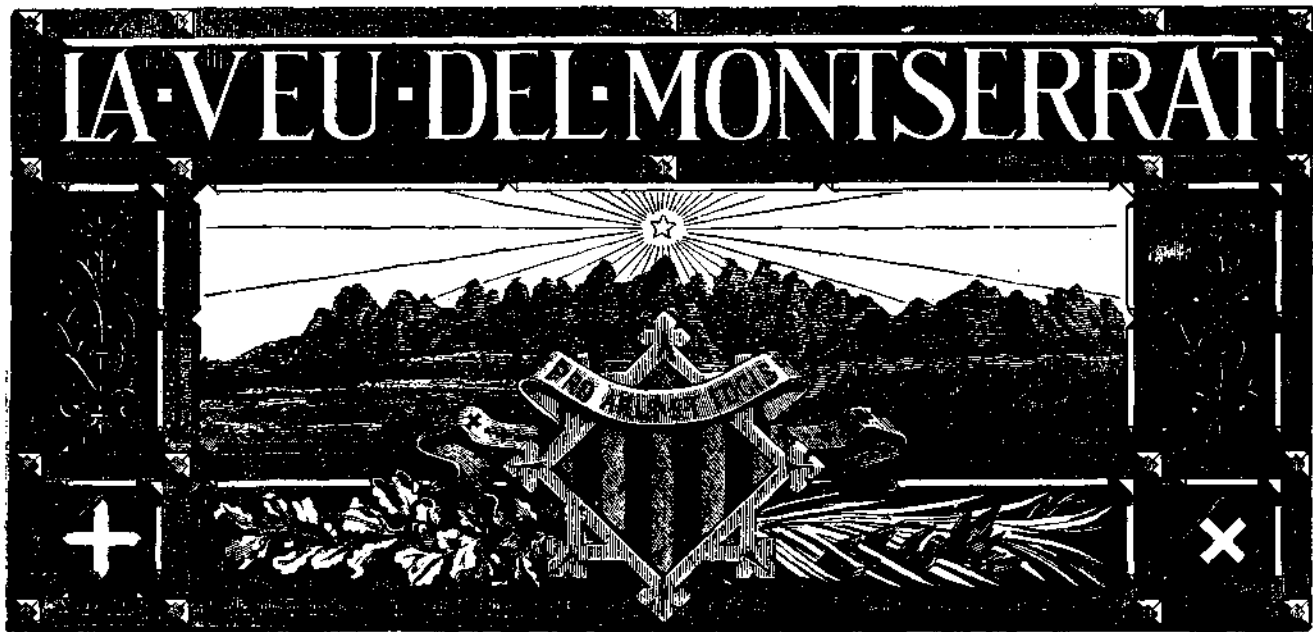

LA VEU DEL MONTSERRAT

SETMANARI POPULAR DE CATALUNYA.

LA CREU.

La Creu! Vint sigles há que esta paraula, en qualsevol idioma que fos pronunciada, no podria sortir dels llabis sense produhir un extremament en lo cor. Todas las ideas que excitaba eran igualment fúnebres y repugnants. A manera de las tétricas sombras que, segons las creencias vulgars, evoca al punt de la mitja nit la poderosa veu de un conjur, alçavanse y desfilavan per devant de la imaginació l'odiós crim ó la suprema desdixta, lo durader torment y la perpètua infamia, lo desnaturalisat botxi y la desesperada agonía. ¿Qué era la Creu? lo lloch malehit en que la societat ultrajada exigia la expiació més tremenda, ó en que la venjança ab entranyas de pedra assaborias més brutals delicias; un lloch elevat, en que de repent se convertia en blanch de tots los insults, lo qui tal vegada ho havia sigut de tots los respectes; un suplici horrible com los que va inventar la crueltat refinada dels persas, com los que adoptá la civilisació imitadora dels romans, com los que practicava la justícia sanguinaria de la edat mitja.

S'erissan los cabells, s'esborronan las carns del que, espectador en esperit, dels bárbaros suplicis que refereix l'història, considera fins á quin punt ha pogut arribar l'instint del tigre, inoculat en lo pensament del home. Cada regió te son patíbul favorit; cada generació sas víctimas horriblement atormentadas. En Orient ohim repetir-se per horas y fins per dias los crits incessants ab que demana un glop d'ay-

gua lo miserable empalat; en lo Nort americá nos gela d'espant l'estúpit silenci ab que l'indi vensut se resigna á que'l vencedor li arranque la pell del crani juntament ab la cabellera. La civilisació pagana, enriquida ab la varietat inmensa de suplicis, nos assombra per lo fecundo de la atrocitat, y en societats ja civilisadas per lo cristianisme, se fa tant incompreensible com indubtable la atrocitat dels ajusticiaments. Las estenallas ruents, la forca, la roda, precediren á l'época de la moderna filosofia, y ésta axecá, com per bandera seva, un incansable instrument de mort; lo axecá y posá en alt pera que fos vist de tants espectadors á qui ocultament cridava á sí ab pavorós magnetisme; lo axecá pera que sobresurtís en mitx de las orgias revolucionarias, dels rencors de partit y del bullici de las passions políticas, que fermentavan com la sanch corrompuda, feta ja fanch ab la pols de la plassa.

Tal era'l género d'horror y la classe d'espectacle, y'l llinatge de torments que revelaba la creu. Esta manera de ajusticiar al delinqüent, ó de infligir la mort al miserable y vensut, oculta son origen en las sombras dels temps primitius. La història desconeix al inventor d'est género de mort, que devia mes endavant produhir la mes grandiosa, la mes admirable, la mes completa de las revolucions històricas. Lo llibre que á tots excedeix en antigüetat menciona'l suplici de la creu anunciat per Josef al reboster de Faraó, indicant axís que ja estava en us entre'ls egipcis, los quals podian haverlo pres fins del poble mes incult y salvatge, puix que ni las observacions fisiológicas ni'ls conexements mecánichs havian sigut necessaris per son descobriment.